

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА
ННІ «Інститут геології»**

Кафедра геоінформатики

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Заступник директора інституту
з навчальної роботи

« ____ » _____ 2021 року

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
БОНІТУВАННЯ ҐРУНТІВ ТА ОЦІНКА ЗЕМЛІ**

для студентів

галузь знань	19 Архітектура та будівництво
спеціальність	193 Геодезія та землеустрій
освітній рівень	Бакалавр
освітня програма	Оцінка землі та нерухомого майна
вид дисципліни	Вибіркова

Форма навчання	денна
Навчальний рік	2021/2022
Семестр	8
Кількість кредитів ECTS	4
Мова викладання навчання та оцінювання	українська
Форма заключного контролю	залік

Викладачі: Трофименко Петро Іванович доктор сільськогосподарських наук, доцент, доцент кафедри геоінформатики

Продовжено на 20 20 н р. () « » 20 р.
на 20 20 н р. () « » 20 р.
на 20 20 н р. () « » 20 р.

© Трофименко П.І.
2021 рік

Розробники:

Трофименко Петро Іванович доктор сільськогосподарських наук, доцент,
доцент кафедри геоінформатики

Трофименко Надія Василівна, кандидат економічних наук, асистент кафедри
геоінформатики

Затверджено на засіданні кафедри
геоінформатики

Протокол № 1 від 31 серпня 2021 р.

в.о. завідувача кафедри геоінформатики

_____ (Іван ВІРШИЛО)

підпис)

Схвалено науково - методичною комісією інституту **ННІ «Інститут геології»**

Протокол № 1 від 31 серпня 2021 року

Голова науково-методичної комісії (Всеволод ДЕМИДОВ)

підпис)

Метою вивчення дисципліни навчальної дисципліни є створення науково обґрунтованої системи обліку якості земель для їх вартісної оцінки та ведення земельного кадастру; оволодіння методикою бонітування ґрунтів і розроблення шкал бонітування; використання результатів бонітування ґрунтів у практичних цілях (визначенні розміру земельного податку і орендної плати, проведенні вартісної оцінки окремих земельних ділянок, угідь та земель населених пунктів, розрахунку втрат при вилученні із сільськогосподарського та лісогосподарського призначення пошкоджених або знищених ґрунтів.

Вимоги до вибору навчальної дисципліни. З метою кращого засвоєння, студентам необхідно володіти основами знань з геології та ґрунтознавства.

Вимоги до вибору навчальної дисципліни:

З метою кращого освоєння навчального матеріалу дисципліни студенти повинні до його початку володіти знаннями з основ геології та ґрунтознавства.

Анотація навчальної дисципліни / референс:

Навчальна дисципліна «Бонітування ґрунтів та якісна оцінка землі» дозволяє отримати знання з питань кількісної оцінки земель та їх потенціальної продуктивності, є основою для якісної та економічної оцінки земель та земельного кадастру, без якого раціональне та ефективне використання земель в Україні є неможливим.

В результаті вивчення даної дисципліни студент навчиться кількісно оцінювати родючість ґрунтів, земельних ділянок, земельних масивів, фермерських господарств, аграрних підприємств, залежно від приналежності до сільськогосподарських угідь, вирощування конкретних сільськогосподарських культур, багаторічних насаджень:

складати картограми якості ґрунтів аграрних підприємств, земель окремих територіальних громад та адміністративно-територіальних утворень;

використовувати результати бонітування ґрунтів та якісної оцінки земель для програмування врожайності культур, оцінки діяльності господарств в різних природно-кліматичних зонах України.

Завдання:

З метою забезпечення засвоєння дисципліни передбачається виконання наступних завдань: опанування теоретичних основ та практичних навичок бонітування ґрунтів, засвоїти природно-сільськогосподарське районування території України, вивчити підходи та основні властивості ґрунтів, які використовуються під час бонітування ґрунтів в Україні та у різних країнах світу.

Результати навчання:

Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація; 4. автономність та відповідальність)		Форма/Методи викладання і навчання	Форма/Методи оцінювання	Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни
Код	Результат навчання			
1	2	3	4	5
1.1	теоретичні основи бонітування ґрунтів	лекція. практичне заняття. самостійне навчання	Письмова робота	до 5%
1.2	принципи, критерії і види бонітування ґрунтів	лекція. практичне заняття. самостійне навчання	Письмова робота	до 5%
1.3	природно-сільськогосподарське районування	лекція. практичне заняття. самостійне навчання	Письмова робота	до 5%
1.4	основні властивості ґрунтів, які використовуються при бонітуванні	лекція. практичне заняття. самостійне навчання	Письмова робота	до 5%
1.5	методики бонітування ґрунтів	лекція. практичне заняття. самостійне навчання	Письмова робота	до 5%
1.6	основні положення концепції бонітування ґрунтів В. В. Медведєва	лекція. практичне заняття. самостійне навчання	Письмова робота	до 5%
1.7	підходи до бонітування ґрунтів у різних країнах.	лекція. практичне заняття. самостійне навчання	Письмова робота	до 5%
2.1	застосовувати понятійно-термінологічний апарат бонітування ґрунтів:	лекція. практичне заняття. самостійне навчання	Письмова робота	до 5%
2.2	обґрунтовувати зони вирощування сільськогосподарських культур:	лекція. практичне заняття. самостійне навчання	Письмова робота	до 5%
2.3	проводити агровиробниче групування ґрунтів	лекція. практичне заняття. самостійне навчання	Письмова робота	до 5%
2.4	розраховувати загальні бали бонітету:	лекція. практичне заняття. самостійне навчання	Письмова робота	до 10%
2.5	складати шкали бонітету ґрунтів за окремими культурами	лекція. практичне заняття. самостійне навчання	Письмова робота	до 10%
2.6	проводити якісну оцінку ґрунтів на основі інноваційних методів	лекція. практичне заняття. самостійне навчання	Письмова робота	до 5%
2.7	розраховувати продуктивність сільськогосподарських земель на основі даних про бонітування ґрунтів	практичне заняття. самостійне навчання	Письмова робота	до 5%
2.8	застосовувати знання дисципліни в професійній діяльності	практичне заняття. самостійне навчання	Письмова робота	до 5%
3.1	розуміти та усвідомлювати роль особистості під час розробки та реалізації проектів бонітування ґрунтів підприємств, агрохолдингів	самостійне навчання	---/--	до 5%
3.2	розуміти роль комунікації учасників під час розробки та реалізації проектів бонітування ґрунтів	самостійне навчання	---/--	до 5%
4.1	розуміння персональної відповідальності за особисте рішення частини спільної задачі	самостійне навчання	---/--	до 5%

Структура курсу: лекційні і практичні заняття, самостійна робота.

Схема формування оцінки:

Форми оцінювання студентів

1. Семестрове оцінювання.

- 1) Контрольна модульна робота №1 – 10 балів (рубіжна оцінка 6 балів)
- 2) Контрольна модульна робота №2 – 10 балів (рубіжна оцінка 6 балів)
- 3) Оцінка за роботу на практичних заняттях – 60 балів (рубіжна оцінка 36 балів)

2. Підсумкове оцінювання. Підсумкове оцінювання проводиться у формі письмово-усного заліку: максимальна оцінка 20 балів, рубіжна оцінка 12 балів. Під час заліку студент відповідає на три питання. Підсумкове оцінювання у формі заліку не є обов'язковим, при відмові від участі у даній формі оцінювання студент не отримує відповідні бали до підсумкової оцінки.

3. Загальна оцінка. Результати навчальної діяльності студентів оцінюються за 100 бальною шкалою. Залік виставляється за результатами роботи студента впродовж усього семестру, як сума (проста або зважена) балів за систематичну роботу впродовж семестру та отриманих у результаті підсумкового оцінювання.

	Семестрова кількість балів	Залік	Підсумкова оцінка
Мінімум	48	12	60
Максимум	80	20	100

Студент не допускається до підсумкового оцінювання у формі заліку, якщо під час семестру набрав менше 40 балів.

4. Організація оцінювання. Контроль здійснюється за модульно-рейтинговою системою. На протязі семестру передбачено виконання 5 практичних робіт (де студенти мають продемонструвати якість засвоєних знань та вирішити поставлені задачі використовуючи окреслені викладачем методи та засоби) та проведення 2 письмових модульних контрольних робіт. Підсумкове оцінювання проводиться у формі письмово-усного заліку.

Шкала відповідності

Зараховано / Passed	60-100
Не зараховано / Fail	0-59

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЛЕКЦІЙ І ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ п/ п	Назва теми	Кількість годин		
		лекції	прак- тичні	самостійн а робота
«Основні теоретичні положення бонітування ґрунтів»				
1	Тема 1. Предмет і завдання бонітування ґрунтів та якісної оцінки земель	2	2	5
2	Тема 2. Історія робіт з розвитку бонітування ґрунтів та якісної оцінки земель.	2	2	5
3	Тема 3. Основні принципи і критерії бонітування ґрунтів.	4	2	5
4	Тема 4. Природно-сільськогосподарське районування. Види бонітування ґрунтів.	2	4	5
5	Тема 5. Агровиробниче групування ґрунтів. Агрокліматичне обґрунтування розміщення сільськогосподарських культур.	2	4	10
	Модульна контрольна робота №1	2		
	Разом за змістовим модулем 1	14	14	30
Етапи і порядок проведення бонітування ґрунтів. Концепція бонітування ґрунтів В. В. Медведєва				
6	Тема 6. Властивості ґрунтів, які використовують для бонітування.	2	2	10
7	Тема 7. Розроблення шкал бонітування ґрунтів. Складання шкал бонітування ґрунтів для різних сільськогосподарських угідь	4	4	5
8	Тема 8. Земля як об'єкт якісної оцінки земель. Методика якісної оцінки земель.	2	2	5
9	Тема 9. Бонітети ґрунтів. Бонітування і якісна оцінка земель	2	4	5
10	Тема 10. Перспективи бонітування ґрунтів. Інноваційні методи бонітування. Якісна оцінка земель у зарубіжних країнах	2	2	5
	Модульна контрольна робота №2	2		
	Разом за змістовим модулем 2	14	14	30
	ВСЬОГО	28	28	60

Загальний обсяг 120 год., в тому числі:

Лекцій – 28 год.

Практичні заняття - 28 год.

Консультації - 4 год.

Самостійна робота – 60 год.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

Основні:

1. Гнатенко О.Ф., Петренко Л.Р., Кап М.В. штик, Вітвіцький С.В. Практикум з ґрунтознавства. Навч. Посібник. Київ. НАУ. 2002.- 229 с.
2. Медведев В. В., Плиско И. В. Бонитировка и качественная оценка пахотных земель Украины. – Харьков: 13 типография, 2006. – 386 с.
3. Методика бонитировки почв Украины. – К., 1992. – 103 с.

Додаткові:

1. Агроэкологическая оценка земель Украины и размещение сельскохозяйственных культур. Под ред. В.В. Медведева. Київ. Аграрна наука. 1997.- 162 с.
2. Добряк Д. С., Канаш О. П., Розумний І. А. Класифікація та екологічне використання сільськогосподарських земель. – Київ, 2001. – 309 с.
3. Закон України. Про оцінку земель. ІІ. XII, 2003. – № 1378-IV.
4. Земельні ресурси України. Під ред. В.В.Медведева та М.І. Лактіонова. Київ. Аграрна наука. 1998.- 150 с.
5. Іванюк Г. С. Біопродуктивність ґрунтів: Навчальний посібник. – Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2009. – 350 с.
6. Манцевич Ю.М. Житло: проблеми та перспективи. - К.: ПРОФІ, 2004. - 360 с.
7. Медведев В.В., Бука А.Я., Губарева Д.Н. и др. Почвенно-экологические условия возделывания сельскохозяйственных культур. Київ. "Урожай". 1991.- 176 с.
8. Методичні основи грошової оцінки земель в Україні: навч. посібник /Дехтяренко Ю.Ф., Лихогруд М.Г., Манцевич Ю.М., Палеха Ю.М. – К.: Профі, 2007. – 624 с.
9. Науково-методичні положення оцінки земель України у світових цінах / Гнаткович Д.І., Возняк Р.П., Гулько Р.Й., Ступень М.Г. – Львів: Львів. держ. с.-г. ін-т., 1995. – 68 с.
10. Номенклатурний список агропромислових груп ґрунтів України. Осипчук С.О. Природно-сільськогосподарське районування України. – К.: Урожай, 2008. – 192 с.

11. Оцінка земель: навч. посібник / М.Г. Ступень, Р.Й. Гулько, І.Р. Залуцький, О.Я. Микула та ін.: За заг. ред. М.Г. Ступеня. – 2-ге вид., стереотипне. – Львів: “Новий світ – 2000”, 2006. – 308 с.
12. Оцінка земельних ділянок / Драпіковський О.І., Іванова І.Б. – К.: “Прінт – Експрес”, 2004. – 296 с.
13. Трофименко П.І. Картографо-аналітична оцінка ґрунтового покриття (на прикладі Чернігівщини). Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата сільськогосподарських наук за спеціальністю 06.01.03. «Агроґрунтознавство і агрофізика», 2004 р.
14. Юхновський І.Р. Землекористування в Україні: ефективність управління / І.Р. Юхновський, А.М. Третяк // Вісник аграрної науки. – 2005. – № 7. – С. 5-10.